No. 2856 | Woensdag 23 Juni 1937 | 54ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels fl. 0.50

TER ERE VAN BUDHA. Enige van de 10.000 stenen beelden van Budha, die gebouwd zijn op de gebieden van Jyemyoin Tempel in Japan. Men is van plan met de oprichting van zulke stenen beelden door te gaan totdat er 84.000 op de genoemde gebieden verzameld zijn.

Lichamelijke Opvoeding.

De laatste week is er in verschillende bladen weer eens de aandacht gevraagd voor de Sport en hoofdzakelijk wel voor de voetbalsport.

De „Beurs" deed het de vorige week aan de hand van een artikel uit het jonge sportblad de R.C.C.: in de Curaçaose Volkskrant was het door middel van een inzender.

Het is hier met onze voetbalsport, dat was de hoofdgedachte in alle beschouwingen, niet in orde.

En de oorzaken daarvan worden gezocht in vele richtingen.

Hoever al deze richtingen meer of minder daartoe kunnen medewerken, laten wij hier buiten beschouwing: Trouwens het actieve en goed geredigeerde orgaan van de R.C.C. lijkt ons voldoende capabel, daaraan verdere beschouwingen te wijden, zoals het blad beloofd heeft.

Wij willen echter aan deze kwestie er meer principiele beschouwingen wijden, in zover n.l. de sport lichamelijke opvoeding is.

Ook hierom, daar ons herhaalde malen gebleken is en nog voortdurend blijkt, ook weer uit de geciteerde beschouwingen, dat men eigenlijk een verkeerde opvatting heeft van de Curaçaose Bond voor lichamelijke opvoeding.

Deze bond is niet alleen een overkapping van de verschillende sportbonden, maar vooral een organisatie tot bevordering van de lichamelijke opvoeding, zoals haar naam wel heel duidelijk aangeeft,

In 't zo voortreffelijke tijdschrift voor zielkunde en opvoedingsleer werd het vorige jaar uitvoerig verslag uitgebracht van de voordrachten gedurende de achtste R.K. Paedagogische Week gehouden. Deze was geheel aan de lichamelijke opvoeding gewijd, waarbij Nederlandse en buitenlandse sprekers dit zo belangrijke vraagstuk van vele zijden behandelden. Hoe verschillend ook de gezichtspunten waren en daardoor de inhoud van de uieenzettingen, toch tonen deze een uitgesproken eenstemmigheid ten aanzien van de meest centrale vraag, n.l. de zin van de lichamelijke opvoeding.

„De lichamelijke opvoeding is volgens katholieke beginselen" — zo luidt de conclusie — „van grote paedagogische waarde."

Dat ook de Curaçaose Bond voor lichamelijke opvoeding, dit beginsel huldigt, moge wel hieruit blijken, dat deze bond het indertijd nodig oordeelde, de inspecteur van het onderwijs alhier uit te nodigen, zitting te komen nemen in het bestuur.

De toenmalige fuctionaris accepteerde deze bestuurfunctie wel, maar het bleef daarbij. Een gevraagd rapport, hoe z.i. de lichamelijke opvoeding op de scholen zou kunnen bevorderd worden, laat tot heden nog op zich wachten. Misschien echter zal een nieuwe functionaris daarin meerdere activiteit tonen. Ook uit een ingezonden stuk, enkele weken geleden van uit Bonaire, in ons blad opgenomen, en wat handelde over het 12 leerlingenschooltje op Bonaire, bleek, dat in zake de overdekte speelplaatsen, tot het geven van gymnastiek, ook van geen bijzondere activiteit, door de Inspectie van Onderwijs, blijk gegeven is.

Doch laten wij er aanstonds bijvoegen, dat een dergelijke geringe achting voor de lichamelijk opvoeding bestaat in vele Kringen.

Een der inleiders noemt in zijn voordracht, op deze 8ste Paedagogische week, de voornaamste oorzaak nu van die geringe achting, die er in vele Nederlandse — ook in Katholieke — kringen voor de lichamelijke opvoeding bestaat, niet alleen specifiek Nederlands, maar ook 19e-eeuws burgerlijk. In de vorige eeuw immers droeg de gehele West-Europeese cultuur het stempel der burgerlijkheid. De zelfgenoegzame rust en het probleemloze vertrouwen in de vooruitgang van welvaart door techniek ging gepaard met een sterke scheiding van practisch leven en godsdienstige opvattingen, die op elk gebied aan alle regels en voorschriften gebonden een beveiliging tegen gevaren bedoelden te zijn. Elke daad of maatregel in het persoonlijke, familiaire of staatkundige leven werd zo beoordeeld naar zijn nuttigheid, d.w.z. bruikbaarheid om rust te verzekeren. Voor alles was hiervoor nodig alle wijdere perspectieven aan het oog te onttrekken, daar het nu eenmaal voor een mens altijd een gevaarlijk waagstuk is om in de verte te kijken. Beschouwing van het historisch verleden, van de mogelijkheden der toekomst, van verre idealen, van heiligheid en volmaaktheid, van de peilloze diepte van het verborgen zieleleven, van de daemonische machten der zonde, dit alles bracht onrust, onzekerheid, die tot elke prijs moest voorkomen worden. Zo resulteerde als centrale levenshouding de instelling op het nabije ,het heden, hoogstens nog het gisteren en morgen. De rechtvaardiging van deze houding was vooral in de spheer van 't Christelijk denken niet moeilijk. Eenvoudig en deemoed, liefde en toewijding voor de simpele dingen vlak om ons heen, voor 't naaste en de naaste, zorg voor gezin, spaarzaamheid, voorzichtigheid, 't waren alle deugden van oudsher. Inderdaad 't nabije is waardevol evenals 't practische en nuttige! Maar wie in het alledaagse, in het heden niet de volheid van waarde doorschouwt, niet in de oneindige verte blikt, die in alle waarde bedoeld wordt openbaar te worden, die pleegt verraad aan deugden en aan werkelijkheid, ook aan het nabije zelf en aan de rust. Deze immers is voor de mens niet een onbewogen genoegzaamheid van getemperd lustkarakter, maar de evenwichtige grootheid van hoogste menselijke existentie in confrontatie met de wijdste perspectieven, met de oneindige diepte en verte van God zelf.

De burgerlijkheid van de tweede helft der 19e eeuw betekende verraad aan geestelijke goederen, aan de mens zelf.

In de bijzondere verschijningsvorm van de Nederlandse mens, van oudsher koopman en zeeman, op voorzichtigheid, berekening, voordeel en nut van nature ingesteld kreeg de rationalistische bourgois-cultuur een uitgesproken accent en een meer gefixeerde, conservatieve gestalte.

Vooral in de opvoeding weerspiegelde zich dit. De school werd inrichting van onderwijs, waar het kind dingen leerde, die het gebruiken kon in handwerk en bedrijf, waar bovendien deugden „onderwezen" werden en indien het een katholieke school betrof ook nog godsdienstige leerstellingen en gewoonten.

Deze periode is in beginsel voorbij. Zonder uitzondering hebben de paedagogen van onze tijd de vorming der persoonlijkheid weer in het centrum van de opvoeding geplaatst en ernst gemaakt met het pauselijk woord van Pius XI: „Werkelijk, nooit mag men uit het oog verliezen, dat het subject der Christelijke opvoeding is de gehele mens, de ziel met het lichaam verbonden in eenheid van natuur, met al zijn natuurlijke en bovennatuurlijke vermogens, gelijk wij hem kennen door gezond verstand en openbaring."

Zoals Jos. Aarts in zijn voordracht over de „lichamelijke opvoeding op de lagere school" betoogde is het paedagogisch intellectualisme funest in zijn gevolgen geweest; „het maakte van de school een instituut van kennismededeling". „Vorming" — zo voegde hij er aan toe — „is niet op de eerste plaats een vorm van weten, maar een vorm van zijn."

Wanneer aldus het oordeel der katholieke leidslieden is en wij zouden dit oordeel nog door citaten uit de geschriften van prof. Rombouts, Pater van Gestel, prof. de Quay en vele anderen onderstrepen, dan herhalen wij de vraag naar de ontstellende tegenstelling, die tussen deze opvatting en die van vele anderen bestaat.

Kan dit voldoende verklaard worden uit de „crisis", de bezuiniging, het ontbreken der middelen? Stellig niet! Veeleer kan de verklaring van Rombouts hiervoor gelden, die in 1934 schreef, wat ook thans nog juist is: „Ook menige katholieke school (niet-Katholieke scholen zijn dus niet uitgezonderd) zelfs nog op dit ogenblik, is veel te veel onderwijs — en veel te weinig opvoedingsinstituut."

De scepsis ten aanzien van de lichamelijke opvoeding wordt bovendien door een aantal factoren versterkt en onderhouden, die alle samenwerken om de eigenlijke „zin" van de lichamelijke opvoeding aan het oog te onttrekken.

In de eerste plaats zijn daar de overdreven „lichaamscultuur", de sportexcessen, de verheerlijking van sporthelden, van het naakte, van lichamelijke kracht enz., die de suggestie verwekken alsof lichamelijke opvoeding heidens is. Men moest inzien, dat werkelijke lichamelijke opvoeding met deze verwordingsverschijnselen niets gemeen heeft. Zoals prof. de Quay betoogde moet de lichamelijke opvoeding op de juiste verhouding in het gehele opvoedingssysteem geplaatst worden „dan zal zij bijdragen tot de vorming óók van het karakter, van de persoonlijkheid in het sociale leven". Dit betekent, dat men de lichamemelijke opvoeding onzer jeugd niet aan sportclubs moet overlaten, maar voor alles aan de opvoeders, dus aan de school moet binden, wil men excessen en ongunstige uitwerking voorkomen.

In de tweede plaats vindt de zo verbreide twijfel aan de waarde der lichamelijke opvoeding zijn grond in een te zeer naar voren schuiven van het medisch-hygiënisch argument door vele harer voorstanders. Waar hierbij de lichamelijke opvoeding te veel als een hoeveelheid arbeid wordt beschouwd, die het gedwongen stil zitten der leerlingen op school moet compenseren, als een middel ter verbetering van de lichamelijke groei, gezondheid enz. geeft men aanleiding tot de begrijpelijke tegenwerping, dat de kinderen door spel en wandeling, vooral op het platte land, voldoende lichaamsbeweging vinden. Eerst wanneer men het woord hygiëne in een diepere zin verstaat en begrijpt, dat gezondheid voor de mens — in tegenstelling van die van het dier — meer is dan een zeker ongestoord evenwicht van orgaanfuncties, begrijpt men, dat de hygiënische waarde der lichamelijke opvoeding niet kan worden vervangen door een hoeveelheid beweging of arbeid. Eerst wanneer men inziet, dat bewegingsbeheersing, maatgevoel, stabiliteit, sterkte en vooral evenwichtige ontspannen houding tot de normale levensgeschiktheid, d.w.z. gezondheid van de mens behoort, leert men de hygiënische waarde der systematische lichamelijke opvoeding begrijpen.

In de derde plaats vindt de scepsis haar grond in de slechte manier, waarop nog veelal de lichamelijke opvoeding in de scholen geschiedt. Als de onderwijzer voor deze taak niet berekend is en vooral door zijn op „praten en vragen" ingestelde methode zozeer beheerst wordt, dat hij de weg naar het persoonlijke van het kind kwijt is geraakt, komt er van de lichamelijke opvoeding — ook bij aanwezigheid van het mooiste gymnastieklokaal — niets terecht. Dan ontstaat er een scepsis, niet alleen bij de ouders, maar wat nog erger is bij de jeugd zelf.

Ten slotte is er nog een oorzaak, die het vertrouwen in de lichamelijke opvoeding tegenwerkt. Het is de invloed, die van de „geestesaristocraten" uitgaat.

Deze toch hebben niet alleen vaak te weinig belangstelling voor het eenvoudige, normale, nabije, maar vonden in hun eigen zeer uitzonderlijke levensontwikkeling de mogelijkheid voor hun taak berekend en een persoonlijkheid te worden aan levensvormen en inhouden, die voor de meesten niet gegeven zijn.

In hun aristocratische voornaamheid onderschatten zij op velerlei gebied middelen en regels, die voor de gewone mens, ook het kind, van grote waarde zijn.

Voor velen zou een lichamelijke opvoeding hun matigheid en sterkte, evenwichtigheid en houding ook ten aanzien van de geestescultuur hebben versterkt en zouden wat spel en sport, wat licht en lucht ook op latere leeftijd veel goed hebben gedaan. Hun scepsis en minachting voor lichamelijke opvoeding is in zekere zin hooghartig en liefdeloos. Zij is bovendien infectieus. Vele jonge mensen, die helemaal geen roeping of aanleg bezitten voor de uitzonderlijkheid der geestelijke beroepen, stellen deze toch gaarne voor zich zelf als voorbeeld en streven naar een vorming van hun persoon, die mislukken moet, omdat door hen alleen de negatieve momenten van de geest kunnen worden aanvaard.

De zin der lichamelijke opvoeding rust in de geheimzinnige eenheid van de menselijke persoonlijkheid en verwezenlijkt zich in haar vorming en wel in het medium van de beweging, die aan de processen van ziel en lichaam gemeenschappelijk is.

Vrijheid in Boeien gekluisterd.

Door G. K. Chesterton.

Dit is een der laatste artikelen van Chesterton. Hij schreef het een week voor zijn laatste ziekte.

De Heer Cadoux is wel een specifiek Engels persoon, maar niet specifiek zijn zijne ideëen, welke Chesterton in het onderstaande bestrijdt.

Omdat deze ideëen algemeen zijn in bepaalde kringen, ook in Curaçaose kringen, achten we het niet onnuttig, dit artikel van Chesterton te vertalen.

De heer Cecil John Cadoux, professor in de Kerkelijke Geschiedenis aan het Mansfield College te Oxford, heeft een boek geschreven, getiteld: Rooms Katholicisme en Vrijheid. Men moge het mij niet euvel duiden, dat ik er een aantekening op maak, deels om sommige zinspelingen op een radiorede, door mij eens over een dergelijk onderwerp gehouden, maar nog veel meer, om een diepgaand probleem, dat de schrijver te berde brengt, zonder het in 't minst bedoeld te hebben.

Voor mij, ik wil het eerlijk bekennen, verspreidt het boek een stroom van licht op het verschil tussen moderne Protestanten en moderne Katholieken, in heel hun verhouding tot deze kwestie. Laat me even opmerken, dat het boek is uitgegeven door de „Independent Press, Limited"; en deze bijzonderheid maakt, dat reeds de titelpagina zelf overvloeit van ironie. Want het eerste verschil dat ik opmerk, is dat dit soort uitgave van de Protestantse pers heel zeker gelimiteerd is; en, vergelijkenderwijs zijn wij het, die niet gelimiteerd, maar onafhankelijk zijn.

Met onafhankelijk zijn bedoel ik niet, dat een logisch mens vrij zou staan ten opzichte van de conclusie, waartoe een juiste redering hem ten slotte brengt; maar dat hij, indien hij onafhankelijk is, met het begin zal beginnen. En ik bedoel met gelimiteerd zijn, dat iemand van het andere slag mensen niet door zijn eigen conclusies, maar enkel door conventie en tradities van anderen gelimiteerd is. Cadoux neemt de vrijheid of tolerantie als absolute maatstaf, enkel omdat zijn vader en grootvader dit zo gedaan hebben.

Het is best mogelijk, dat zijn overgrootvader heel goed wist wat hij bedoelde. Maar Cadoux weet werkelijk niet wat hij bedoelt, wanneer hij die termen gebruikt; hij neemt ze eenvoudig als iets vanzelfsprekends aan, en beoordeelt dan daarnaar verder alle andere dingen.

Kort gezegd, ik klaag er in de verste verte niet over, dat hij niet begrijpt, wat 't Kaholicisme is. Maar waar ik me wel over beklaag, is dat hij geen moeite doet om te onderzoeken, wat Vrijheid is.

Dit nu is des te vreemder, omdat hij op de allereerste bladzijde begint met te verklaren: „Wij Britten geraken er thans aan gewoon, om de overtuigingen die we zo lang geleerd hebben, als iets vanzelfsprekends aan te nemen... die door anderen niet alleen betwist zijn maar ontkend, prijsgegeven, en als ontoelaatbaar gebrandmerkt. Wij beschouwden burgerlijke vrijheid en vrijheid van de pers als een onbetwistbaar goed ding; maar de bestuurders van Rusland houden klaarblijkelijk diezelfde vrijheid voor gevaarlijk en schadelijk".

Nu zal men toch minstens moeten toegeven, dat de bestuurders van Rusland zich niet laten beinvloeden door de godsdienst van Rome.

Hij vertelt verder dat Mussolini en Hitler ons eveneens verrast hebben, met weer willekeurige methoden in te voeren maar verderop ergens erkent hij toch, dat minstens de laatstgenoemde een vervolger is van het Katholicisme, en dus vermoedelijk geen leerling van het Katholicisme.

Kortom, hij erkent, dat tyrannie, of autoriteit, of hoe we het willen noemen, zonder enig toedoen van Rome in de moderne wereld is teruggekeerd; ja, in twee van de drie gevallen zelfs volstrekt tegen de wil van Rome. En toch komt het nooit bij hem op, om eens te vragen, wat er op zo grote schaal, onder de heidenen van de halve wereld feitelijk gebeurde, of om te bewijzen dat dergelijke tyrannie verkeerd is, door aan te tonen, dat vrijheid iets goeds is.

Hij leeft niet in vrijheid, of in tyrannie, maar enkel en alleen in traditie. Alles waaraan men in de loop dezer eeuw in dit land gewoon is geraakt, is goed en alles wat hem verwondert deugt niet. Deze passage bekroont hij met de lumineuze sententie: „We zijn er al lang aan gewoon, als iets vanzelfsprekends aan te nemen, dat godsdienstvervolging een ding is, dat tot het verleden behoort. Het was, meen ik, omstreeks 1913, dat een millionnair, men name Carnegie, zeide „Oorlog is een ding dat tot het verleden behoort."

Nu zou ik de heer Cecil John Cadoux wel beleefd willen verzoeken, zich eens uit te spreken. Ik geloof in Vrijheid: en voordat ik Katholiek werd, ben ik lange tijd een gewone Liberaal geweest. Maar nooit, ook niet toen ik Protestant was, heb ik het als „vanzelfsprekend" aangenomen, dat oorlog of godsdienstvervolging of welke andere menselijke wanhoopspoging ook, iets is, dat tot het verleden behoort. Ik ben lange tijd journalist geweest, juist lang genoeg, om er mij voor te behoeden, om „Vrijheid van Drukpers als een onbetwistbaar goed ding te beschouwen", of zelfs als iets wat onbetwistbaar bestaat.

Maar de heer Cadoux schijnt te beginnen met van het eerste ogenblik af, duizend dingen als vanzelfsprekend aan te nemen; zonder dat hij iets van de steeds toenemende critiek in Pers en politiek gemerkt heeft, een critiek, die al tientallen van jaren zich sterker uit bij allerlei soort gewone beschaafde lieden, die volstrekt geen Hitlerianen, of Fascisten of Communisten zijn, en die heel zeker geen Katholieken zijn.

In dit heel dikke boek, lijdend aan een soort suggestie van betwistbare feiten en aanvechtbare beweringen, komt het nimmer bij hem op, om de hele discussie te beginnen met de vraag, wat de definitie is van Vrijheid en waarom vrijheid iets goeds is, en waarom zo vele millioenen beschaafde Europeanen toch daartegen geageerd hebben, bijna alsof het iets verkeerds was. Als hij discussies wenst over dat soort fundamentele kwesties, dan kan hij die lang en breed uitgesponnen vinden bij de Katholieken.

— Zoals het nu is, hebben natuurlijk de ouderwetse frazen over sectarische verdraagzaamheid helemaal geen zin. Waar dient het toe, te zeggen zoals duizenden naar oude trant zeiden: „Men moet een mens vrij laten, om God te vereren volgens zijn eigen geweten?" Daar zijn op zijn minst twee gapingen en schreeuwende onwaarheden in die korte bewering.

Ten eerste, terwijl die beweging voorgeeft, algemene vrijheid voor te staan, sluit ze toch beslist degene uit, die helemaal niet van plan is God te vereren. En ten tweede, ze brengt de delicate sociale vraag te berde, wat we moeten aanvangen met iemand, aan wie zijn eerlijk en onbevangen geweten zegt, dat hij God moet eren door mensenoffers.

Geen sterveling heeft ooit heel dit zaakje uitgedacht of uitgevist en de rechtsgrond van vrijheid steunt op heel andere morele feiten.

Het steunt op het begrip, dat rechtvaardigheid een zekere mate van eigendomsrecht vordert; dat 's mensen waardigheid eist, dat hem in zekere mate een vrije keus worde gelaten, waar hij gebruik kan maken van zijn natuurlijke vrije wil; kortom, dat er bij een mens iets heiligs bestaat, in zover dat God hem vrij heeft geschapen: een theologisch dogma.

Maar de heer Cadoux bekreunt zich niet over dit soort dogma's, of liever welke definitie ook, die door het menselijk verstand kan begrepen worden. Zijn grootvader geloofde, dat de Afgescheidenen hun kapelletjes moesten hebben en daarom gelooft hij het ook.

In dit speciaal verband vinden we een curieus voorbeeld in een van de vele historische blunders, die dit boek aankleven. Hij moet wel erkennen, omdat het onmogeijlk is het te ontkennen, dat Protestanten en andere vijanden der Kerk, in de 16de en 17de eeuw zich aan vervolging hebben schuldig gemaakt, juist zoals ze dat in de 20ste eeuw weer zijn gaan doen. Maar hij tracht verschillende disincties te maken, waavan er in zijn résumé een is uitgedrukt, nl. in de zinsnede: dat Protestantse vervolgingen„ in tegenstelling met de Katholieke, vrijwillig werden gestaakt."

Om te beginnen, Protestantse vervolgingen van wie? Zeker niet Protestantse vervolgingen van Protestanten. Er is inderdaad drie eeuwen lang een steeds groter streven bij Protestanten geweest, om hun onderlinge verschillen te vergeten. Maar dit kwam, omdat van het eerste begin af aan, hun verschillen zo onbeduidend en kortstondig waren. Maar wanneer precies hebben de Protestanten hun vervolgingen van de Papisten vrijwillig gestaakt? Zeker niet voordat het Protestantisme zelf zich grotendeels had opgelost in het Paganisme van het eind der 18de eeuw; en dan nog enkel in de kleine groep der verlichte Heidenen, zoals Fox en Pitt en Canning.

Maar toen bleef het Rijk en zijn bestuurders Protestant genoeg, om de vervolging te willen voortzetten. Koning George en Wellington hebben niet „vrijwillig" de Katholieke Emancipatie geaccepteerd. „Vrijwillig" is wel het allerlaatste woord, wat een echte historicus zou willen gebruiken. Iedere historicus zal u vertellen, dat het Protestantse Gouvernement (en zeer waarschijnlijk de Protestantse natie) enkel zijn bezweken in een crisis van nationaal gevaar, gevangen tussen de twee vuren van oorlog op het vasteland en Ierse opstand.

Zo volkomen heeft de schrijver zich laten opsluiten in de keurige oud Hollandse tuin van Macaulay's Essays, dat hij zo waar een uitroepteken zet achter het denkbeeld, dat Jacobus II de Tolerantie had voorgesteld. Dat Jacobus II inderdaad de Tolerantie heeft voorgesteld, is even zeker als dat Cobden de Vrijhandel heeft voorgesteld. Het is een

even vaststaan feit, als dat zijn Protestantse onderdanen hem van de troon hebben gestoten, juist vanwege dat voorstel. Hij was een Katholiek, die evengoed de Protestanten wilde tolereren als de Katholieken. En er waren toen maar o, zo weinig Protestanten, die bereid waren, dé Katholieken evengoed als de Protestanten te tolereren.

Ik kan me ternauwernood een enkele te binnen brengen: een werkelijk uniek en even excentriek idealist als Penn, die daarom door de Protestantse historici beschimpt is.

Dat zijn nu de feiten; maar zelfs als het feiten zijn, dan zijn het enkel maar lijsten met verschillende etiquetten eraan. Papisten hebben dit gedaan, en Protestanten hebben dat gedaan; er is geen verwijzing naar enige filosophische of historische grondgedachte, waarom de een dit, en de ander dat zou gedaan hebben.

Wat mij het meest verbluft bij heel die Protestantse propaganda, dat is een compleet gebrek aan begrijpen van denkbeelden; niet alleen van Katholieke denkbeelden, maar van anti-Katholieke denkbeelden, indien het inderdaad denkbeelden zijn; van Communistische, of Calvinistische of Buddhistische denkbeelden.

En zo ziet hij absoluut geen verschil tussen heel verschillende denkbeelden. Hij snapt niet eens, waarom ik uitdrukkelijk vroeg, wát de Paus over het Liberalisme gezegd heeft; hij beseft niet, dat er daartegen heel veel verschillende dingen kunnen worden ingebracht.

Wat de Paus zeide, was elementaire taal van het gezond verstand. Hij veroordeelde de stelling, dat de Kerk zich zou moeten aanpassen aan het Liberalisme of aan moderne politiek. Maar dat heeft al heel weinig uit te staan met hetgeen we in het dagelijkse leven verstaan door: een Liberaal zijn. Zou iemand zeggen: „Een Katholiek kan dit een mooie dag noemen, of een beschrijving geven van zijn heerlijk klimaat", dan is dat toch heel iets anders dan te zeggen: „De Katholieke Kerk moet zich altijd naar het weer regelen." En ik zou even goed kunnen zeggen, dat het Eeuwige Licht zich moet regelen naar een Londense mist, als naar elk ding dat op moderne politiek of vooruitgang gelijkt.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT.

Zaterdag in de middag is Bilbao door de Nationalisten bezet en intussen is het leger van Franco al weer op weg naar Santander om de laatste stad der Basken in het bezit te nemen.

Het blijkt met den dag klaarder, hoe verkeerd de Baskische leiders hebben gedaan met zich aan te sluiten aan het Linkse front, enkel en alleen, omdat zij meenden dat hun politieke aspiraties daar bevredigd zouden worden. Maar niet alleen de leiders, ook het volk dat deze leiders koos, en waarvan het in 1933 al klaar was, in welke richting zij zich zouden begeven, heeft wel zwaar te boeten voor deze misstap.

Ook van de andere fronten komen er berichten van voordelen van de Nationalisten, die in de laatste weken wel aan de overhand schijnen, en die vanzelfsprekend door de inname van Bilbao ook een grote morele overwinning hebben behaald, welke zeker op de andere fronten haar effect zal hebben.

De internationale moeilijkheden zijn in de laatste week weer verergerd door de klachten van Duitsland. De Valencia-regering zou n.l. 2 malen, op 15 en 18 Juni, een torpedoaanval hebben ondernomen op de Duitse Kruiser Leipzig, zonder deze evenwel te raken.

Duitsland heeft daarop niet aanstonds repressaille-maatregelen genomen, zoals het onlangs deed met het bombardement van Almeria, maar heeft de zaak voorgelegd aan de non-interventie-commissie, die aanstonds deze aangelegenheid ter sprake gebracht heeft, maar in de eerste vergadering nog niet tot een overeenstemming is kunnen komen. Tot Maandag a.s. is de nieuwe zitting uitgesteld: komt tijd komt raad, zal men denken. Bovendien wordt door de Valenciaregering ontkend, dat door hare strijdkrachten torpedo's op de Leipzig zijn afgevuurd en geeft deze regering zelf aan Engeland alle mogelijke volmachten om een onderzoek ter deze zake in te stellen.

De Duitse pers is natuurlijk erg aan het hetzen en speciaal de minister van Propagand Göbbels heeft de laatste da-

Göbbels.

gen in een rede te Worms, geeist, dat er haast achter deze kwestie wordt gezet. Deze politicus schijnt nog niet een der eerste stelregels van de politiek te kennen, dat haastige spoed zelden goed is.

Het Ministerie Blum, dat onlangs het eenjarige bestaan heeft gevierd, is dezer dagen gevallen. De financiele volmachten, die het had gevraagd, waren op het kantje af door de Kamer aangenomen, maar zijn in de Senaat gevallen, waarop het Ministerie ontslag nam en Chautemps tot kabinetsformateur benoemd is.

Chautemps.

Chautemps een radicaal socialist, en een oude politieke rot, hoopte binnen enkele dagen klaar te zullen zijn en misschien zullen we bij het afdrukken dezer courant, de resultaten nog wel kunnen mededelen. Vermoedelijk zal de vroegere Minister van financien wel blijven. Men ziet wel in Frankrijk kan men vlugger Ministeries in mekaar zetten als in Nederland. Maar ze zijn dan ook daar wel veel vlugger van de baan.

Nog willen we melding maken, dat de Nederlandse Arbeiders afgevaardigde Serrarens te Geneve heeft geprotesteerd tegen de toelating van de Sovjetafgevaardigde op het arbeiders congres aldaar.

De Russiche afgevaardigde viel daarop uit, met de termen van cadavergehoorzaamheid enz., waartegen protest werd aangetekend, maar wegens gebrek aan Sancties viel verder niet veel te doen.

Na de nederlaag van Degrelle bij de verkiezingen tegenover van Zeeland gaat de Rexbeweging in België, ontstellend achteruit, en hebben de kopstukken van de beweging deze reeds verlaten.

Uit Rusland komen maar steeds meer berichten van massa arrestaties, onder de leidende kopstukken van het Sovjetregime. De sabotage in Leger en industrie schijnen geweldig te zijn: en we kunnen werkelijk niet ontkomen aan de indruk dat het Stalinregime niet veel minder is als een geweldig rottingsproces waarin met geweld het mes gezet wordt.

Via Rusland komen we tot de godsdienstvervolging in Duitsland, wat niet zo'n grote stap is, volgens een uitlating de vorige week gedaan door kardinaal Faulhaber.

In een protest tegen de huidige toestanden in Duitsland zeide de kardinaal. Er is door de Duitse regering zoveel gewroet op de toestanden in Rusland: maar nu wijs ik, kardinaal, naar de toestanden in Rusland en vraag, waar is het verschil.

Volgens mededelingen van Paul de Waart in de K.R.O., staan de Nederlandse Katholieke bladen vol met voorbeelden, op welke wijze men zich momenteel in Duitsland bedient om materiaal te verzamelen in de zedeprocessen.

Merkwaardig echter is wel, of liever voor ons Katholieken heel begrijpelijk, dat al deze haat van het Duitse Nazidom, juist een opbloeiend geloofsleven ten gevolge heeft.

Niet beter als de Katholieken, vergaat het in Duitsland de Evangelische protestanten. De Duitse Nationale Kerk is door de regering erkend en moet ook de gelovige belijdeniskerk verdwijnen. De bekende Duitse U-boot Kapitein Niemöller, thans predikant in Berlijn, heeft ernstig geprotesteerd tegen het beroven van de kerken van hun herders en leraars.

Het is wel tragisch, hoe mensen, geestelijken als Niemöller, de gewezen Majoor Kraus, thans pastoor te Eichstätt, de Jesuit Mayer en zoveel anderen, mensen, die tijdens de grote oorlog hun bloed voor het vaderland vergoten hebben, nog de sporen dragen van hun verwondingen, en de ridderkruisen en onderscheidingen voor hun dapperheid, gehoond worden en verguisd, door personen als Göbbels, Baldur von Schirach en anderen, die nog niet tippen kunnen aan een dergelijke staat van dienst voor het Duitse vaderland.

Een blad als het Schwarze Korps, wat geredigeerd wordt door een troep vlegels, durft lage aanvallen te doen op de Paus, die de vorige week tegenover een groep Duitse pelgrims zeide: Er wordt in Duitsland met een blinde haat een strijd gevoerd tegen God en de Kerk, een strijd via de jeugd en om de jeugd.

Een dominee over het Pausdom.

In ons blad van Zaterdag 19 Juni j.l. hebben we onder deze titel een apologetisch artikeltje geplaatst en daarin een brochure van ds. Kropp gesteld tegenover de uitspraak van de Engelse geschiedschrijver Macaulay.

We ontvingen van een aandachtig en belangstellend lezer dit stukje terug met de opmerking:

„Het stukje is naar mijn mening niet „erg duidelijk en spreekt zich zelf tegen. „Vandaar dan ook, dat het door sommi-„gen uit mijn omgeving verkeerd begre-„pen werd, die gingen twijfelen aan het „geleerde, n.l. dat de dynastie der pausen „zich uitstrekt tot Petrus (tot het jaar „67) „zich dus niet verliest in de sche-„mering der fabelen", zoals in ingeslo-„ten stukje staat".

Ter verduidelijking waren door de schrijver de volgende passages aangestreept.

een brochure ter lezing geschreven door ds. Kropp, waarbij schrijver de onafgebroken opvolging der Pausen tegenspreekt niet alleen, maar ook beweert: „dat onder de Pau-......

Die rij volgen wij in onafgebroken reeks van de Paus die Napoleon kroonde in de 19de eeuw, tot de Paus die Pepijn kroonde in de 8ste eeuw; en verre nog voorbij de tijd van Pepijn, strekt zich deze dynastie uit tot zij zich verliest in de schemering der fabelen. Het Pausdom bleef, niet in

Wij krijgen hier dus over hetzelfde onderwerp, twee tegenstrijdige lezingen; de ene gegeven door een dominee, de andere door een schrijver van naam, voor wien in het belang zijner reputatie, een eerlijke vermelding der historische feiten de voornaamste eis is, en dus niets uit de pen zal laten vloeien zonder ene grondige nauwgezette bestudering.

We willen gaarne toegeven, dat er in het stukje zeker aanleiding is tot de opmerkingen van de inzender, waarvoor we hem dan ook ten zeerste dankbaar zijn.

Vooreerst echter dient te worden opgemerkt, dat het 2e citaat van de Protestantse Engelse geschiedschrijver Macaulay.

Waar we in het artikeltje begonnen zijn met Macaulay in te leiden, liet de drukkerij ons helaas weer in de steek, (het gebeurt wel al te veel) en liet de opmaker van de krant een regel weg.

Maar het was uit het stukje toch nog wel duidelijk, dat Macaulay daar aan het woord was.

Nu moeten we zelf ons ook beschuldigen van een nalatigheid, tot welke erkenning we echter eerst gekomen zijn na het ontvangen schrijven.

We hadden n.l. bij de uitdrukking van Macaulay „tot zij zich verliest in de schemering der fabelen", wel tussen ( ) een kleine noot kunnen zetten. Maar we zullen deze nalatigheid thans herstellen.

Macaulay was protestant en stierf in het jaar 1859.

Eerst na dien is door de ontdekking van de catacomben, en van verschillende geschriften van Kerkelijke Schrijvers en vooral door de Studie van de Protestantse Kerkhistoricus Harnack, heel veel klaarder geworden in de geschiedenis der eerste eeuwen der Kerk: en bovendien veel bevestigd, wat door vroegere Katholieke historici geschreven was.

Maar daarvoor, een goede halve eeuw geleden, werd door velen, hetgeen er bekend was van de Kerkgeschiedenis, niet voor zuivere historie gehouden, maar als Wahrheit und Dichtung beschouwd. Alzo zag Macaulay deze geschiedenis ook en schreef hij dus van „de schemering der fabelen".

We hebben dit in het licht van de Protestantse Macaulay op den koop toe genomen en kunnen het hem ook niet erg kwalijk nemen, daar in Macaulay's tijd, nog niet die bronnen beschikbaar waren van de oude Kerk, waarover later Harnack kon beschikken.

We geloven wel dat hiermede de schijnbare tegenspraak in de citaten en de moeilijkheden van de inzender volkomen zullen zijn opgelost.

We zijn echter dankbaar aan de inzender door zijn schrijven in staat te zijn geweest, een mogelijk verkeerd begrijpen te hebben kunnen oplossen.

BUITENLAND.

De geboortebeperking in Frankrijk.

Van Parijs brengt de United Press ons de mededeling, dat het Franse geboortecijfer in de laatste 100 jaren met 50% is gedaald.

Terwijl sinds 1868 Frankrijks bevol-

tie, groeiden de bevolkingen van Duitsland, Japan, Groot-Brittanië, Italië en Brazilië met 100%. Frankrijk is daarmee van de 2de tot de 6de rang vervallen.

Zes jaren geleden werd reeds uit vrees dat de Franse natie zou ten onder gaan, het probleem in handen gesteld van de Academie voor gezondheidsdienst: en de thans verschenen resultaten geven de volgende cijfers.

Deze statistiek verdeelt de bevolking in arbeidende-, midden- en hogere stand. De middenstand, het grootste gedeelte, wordt beschouwd als voldoende middelen van bestaan te hebben voor het onderhouden van een gezin.

Het gemiddelde kinderaantal nu bij de werkmanstand is 3,5, bij de rijken 3.4 en bij de middenstand de helft van dit cijfer.

De middenstand bestaande uit ambtenaren en employeés met vast inkomen en pensioen hebben een gemiddelde van 1.7.

De middenstand bestaande uit winkeliers van grote zaken met goed inkomen, hebben een gemiddelde van 1.9 kind per gezin.

Dokters, advocaten en personen van dergelijke stand hebben een gemiddelde van 2.8 per gezin.

Men ziet uit deze cijfers dus wel, dat Frankrijk zich aan het zelfmoorden is.

Antipapisme in Engeland.

Bij gelegenheid van de Kroning van Koning George hebben de katholieke bisschoppen van Engeland aan de koning een adres van hulde gezonden, wat echter door de secretaris van het Britse huis niet is geaccepteerd, omdat dit getekend was door „Katholieke aartsbisschoppen en bisschoppen van territoriums die in officiële mededelingen niet „kunnen erkend worden."

De geschiedenis hiervan is deze:

Bij het herstel der katholieke hierarchie in Engeland, in 1850 werd het bij de wet verboden, dat de katholieke bisschoppen, de titels zouden aannemen van de Anglikaanse bisschoppen.

Daarom gingen de Katholieken in Londen 2 zetels oprichten met de titels van Westminster en Southwark. In Manchester kozen de Katholieken Salford: in Bristol namen zij Clifton.

Maar van de moeilijkheden die thans gerezen zijn, zijn de Anglicanen zelf de schuld.

Toen zij later nieuwe diocesen gingen oprichten, kozen zij de titels van Katholieke bisschoppen.

Zo hebben de Anglicanen thans een bisschop van Southwark, opgericht in 1905, 55 jaren na de Kaholieken. In 1880 namen zij de titel van Liverpool en in 1905 van Birmingham.

De Katholieken hadden deze titels al in 1850.

In 1882 namen de Katholieken de titel van Portsmouth: in 1927 deden dit de Anglicanen: en onlangs namen zij een hulpbisschop van Plymouth, ofschoon de Katholieken deze titel al lang bezaten.

De bekende Engelse Schrijver Hilaire Belloc heeft echter dit antipapisme raak van antwoord gediend.

23 Huwelijken voor de Rota ongeldig.

In 1936 verklaarde de Heilige Roomse Rota 23 huwelijken ongeldig en handhaafde de geldigheid van 36 huwelijken.

In 16 gevallen werd een voorlopig besluit genomen. In 10 van deze werd voorlopig de geldigheid van het huwelijk gehandhaafd. In een de voorlopige ongeldigheid van het huwelijk.

In vier gevallen werd de vroegere mening van geldigheid losgelaten en in een geval de vroegere mening van ongeldigheid.

Meer als de helft van de ongeldigheidsverklaringen waren gebaseerd op „vrees en geweld" en het grootste gedeelte van de rest op „gebrek aan toestemming".

In 1935 werden van de 80 behandelde gevallen er 35 ongeldig verklaard.
In 1934 38 van de 80.
In 1933 24 van de 72.

NEDERLAND.

De kabinetsformatie van Colijn.

Het is nu bijna een maand, dat Minister Colijn bezig is met de vorming van een Kabinet. We herinneren ons van weinige Kabinetten een dergelijk lange formatieperiode. Tantae molis erat.

En behalve de gewone fractieleiders zijn er al heel wat premiers gevraagd, personen van diverse pluimage, die echter beperkt blijven tot de Katholieken, Christel. Historischen, Anti Revolutionnairen, Vrijzinnig Democraten en Liberalen.

Door de berichten van de laatste dagen is er echter meer tekening gekomen is Colijn's formatie, alhoewel van een succes nog niet veel blijkt. De huidige Kabinetsformateur schijnt desondanks toch te willen slagen, ofschoon de moeilijkheden groot zijn.

Positief blijkt, dat de Katholieken niet meer als 2 Vrijzinnigen in het nieuwe Kabinet willen hebben, waarmee ook Colijn accoord schijnt te gaan. En de formateur heeft deze zetels aangeboden aan de Heren de Groeff en van Lidt de Jeude, resp. buitenlandse Zaken en Waterstaat: Uit de berichten zou men ook kunnen opmaken, dat aanvankelijk Minister Oud was gevraagd, maar deze zou principieel geweigerd hebben zitting te nemen in het te vormen kabinet, op grond van het programma van een positief — Christelijk basis, later zouden door van Lidth, met wie de Graaf zich verbond, bezwaren zijn gemaakt tegen een kabinet met minder dan 3 Vrijzinnigen.

Ook de Heer Patijn, Nederlands gezant te Brussel, heeft een conferentie gehad met Colijn en de Heer Blakstone, vroeger Directeur van B.O.W. in Indië,

verband met het Departement van Koloniën, want ofschoon men in deze een zeer geschikte, misschien wel de meest geschikte candidaat heeft, in de persoon van de Heer Welter, oud-vicepresident van de Raad van Indië, schijnt men hiertegen toch bezwaren als die men indertijd dezelfde bezwaren als die men indertijd tegen de Katholieke Heer Welter had, om hem tot Gouv. Gen. van Indië te benoemen.

Het schijnt, dat de Hr. Blakstone bezwaren had tegen de portefeulle van Koloniën, want later heeft men nog een ander gevraagd en Welter zou dan de portefeuille van defensie krijgen, aldus een Anetabericht. We zullen volstaan met hier een paar?? te zetten.

Ook de Heer Patijn heeft bedankt voor een zetel. Over gemakkelijke paden gaat de Kabinetsformatie dus niet. En de Heer Colijn zelf schijnt gesproken te hebben van een delicate toestand, waarin we vermoedeijlk nog wel vermoedelijk nog wel enige tijd zullen zitten.

AMBTENAREN DIE DE WERELDPOLITIEK LEIDEN.

Een kijkje in het Engelse ministerie van Buitenlandse Zaken.

Wie leidt de buitenlandse politiek van Engeland? De vraag lijkt op het eerste ogenblik nogal eenvoudig. Natuurlijk de Engelse regering en op de eerste plaats de Minister van Buitenlandse Zaken, die in Engeland „Staatssecretaris voor buitenlandse aangelegenheden" genoemd wordt. Maar die eigenlijke mannen, die de politiek in Engeland leiden, zijn mensen, wier naam slechts zelden genoemd wordt, die in het geheel niet bekend zijn, en alleen hier en daar en voor korte tijd op de voorgrond treden. Wie kende bijv. de onlangs overleden Mr. R. Wigram, die geen bijzondere titel had en slechts beambte was van de Engelse Civil Service, maar die in de laatste tientallen jaren misschien meer invloed heeft uitgeoefend op de geschiedenis dan verschillende staatslieden en politici. Deze Mr. Wigram, een zwijgzame, ziekelijke persoonlijkheid stond aan het hoofd van het Centraal Departement van het Engelse ministerie van Buitenlandse zaken, en er werd bijna geen verdrag behandeld, ontworpen of gesloten, zonder dat zijn invloed er aan te pas kwam.

Als men de talrijke en gewichtige opdrachten van dit departement kent, dan zou men menen, dat een leger van deskundigen er aan verbonden was. Toch zijn 't in totaal maar 5 mensen, die in dit Ministerie werken aan de toekomst van Europa. Nog ongelooflijker klinkt het te vernemen, dat het gehele apparaat van de Engelse buitenlandse politiek slechts uit 190 mensen bestaat.

Geheimen rond een zwijgzame figuur.

De mannen van de Civil Service, waaruit de leiding van het Ministerie van Oorlog gekozen wordt, hebben geen speciale titel, zoals in andere landen gebruikelijk is.

Zij hebben geen andere naam dan „clerk". Maar deze klerken, die in de Londense Downingstreet zetelen, vormen de élite van de Engelse beambten en een hoge diplomatieke carrière staat voor hen open. Hetgeen zij presteren moeten, is wel het moeilijkste en gewichtigste ter wereld. Dat komt hierdoor, omdat de gewichtigste problemen van de Buitenlandse politiek eerst aan hun worden voorgelegd, om daarna pas in handen te komen van het hoofd der organisatie, de „Permanent Undersecretary".

De Minister van Buitenlandse Zaken zelf is verantwoordelijk, maar de toonaangevende factor wordt toch gevormd door de mening van de hoogste beambte, sinds zeven jaar Sir Robert Vansittart, die na een veelzijdige diplomatieke dienst de opvolger werd van Sir Ronald Lindsays, die nu gezant is bij de Verenigde Staten.

Het is vanzelfsprekend, dat er vele geheimen zweven rond een zo invloedrijk persoon als Sir R. Vansittart. De 55-jarige politicus doet echter niets om deze legenden in de wereld te brengen of weg te nemen. Evenals zijn voorgangers wil hij zo weinig mogelijk op de voorgrond treden; zijn persoonlijke mening over politieke problemen is alleen bekend aan zijn chefs, zoals Sir John Simon, Sir G. Hoare en Anthony Eden. Het is tegen de beginselen van de Engelse staatkunde dat de Civil Service op welke manier ook in politieke meningsverschillen betrokken wordt.

Politiek en liefhebberijtjes.

Door de terughoudendheid van de mannen van de Engelse buitenlandse dienst weet men maar weinig van hun huiselijk leven. Men stelt zich hen over het algemeen voor als verknochte beambten, die zich alleen interesseren voor verdragen, cijfers en diplomatieke nota's. Niemand vermoedde b.v. dat Sir Wigrm een hartstochtelijk tuinier was en — wat bij ons vreemd lijkt — prachtige handwerkjes kon maken. Meer bekend is, dat Sir Vansitart dichter en schrijver en is niet lang geleden zelfs boeken publiceerde met titels als „Dwaasheden" of „Stof". Enige jaren geleden werd een toneelstuk van hem opgevoerd, met weinig succes echter. Hij droomt ervan, zich eens geheel aan zijn poëtische arbeid te mogen wijden. Maar poëtische arbeid te mogen wijwen. Maar in zijn betrekking is hij allerminst poëtisch of romantisch; integendeel, hij belichaamt de strengste vorm van zin voor realisme in de Engelse politiek.

Tot de leidende persoonlijkheden van het Ministerie van Buitenlandse zaken behoort ook, om er een te noemen, Maurice Paterson, die geheel Afrika onder zijn bereik heeft. Slechts een maal kwam zijn in naam in de pers voor. Het was bij de Parijse besprekingen over de Abes-

hun leven zwijgzaam en teruggetrokken. De zwijgzaamste is ongetwijfeld Mr. Craigie, hoofd van het Amerikaanse departement van het Engelse Ministerie van Buitenlandse Zaken.

In sensatiebeluste publicatie spreekt men dikwijls van geheime machten achter de schermen van de wereldpolitiek. De werkelijk geheime namen van de Engelse diplomatie zijn de beambten van de Civil Service, die echter geenszins geheimzinnig zijn en die achter de muren van de Downingstreet aan eenvoudige bureaux zitten, die onbekend werken en misschien maar eens in hun leven in de pers genoemd worden... als zij gestorven zijn.

HET PAPIEREN TIJDPERK HEEFT VOORGOED ZIJN INTREDE GEDAAN.

Te Edinburgh trok onlangs een grote tentoonstelling de aandacht van de inwoners der Schotse hoofdstad.

Alles wat men in de zalen ziet tentoongesteld, is n.l. vervaardigd van papier. En dit spreekt vanzelf, alles met kunst en smaak. Men ziet er papieren kleding, papieren gordijnen, papieren dekens, papieren kussens, papieren tassen enz.

Inderdaad, het papieren tijdperk heeft hier zijn schaduw niet alleen vooruitgeworpen; men staat er midden in.

De fabrikanten, die deze tentoonstelling op touw hebben gezet, wilden het het bewijs leveren, dat het papier alles vervangen kan. Men vindt er schoenen uit papier, die volgens de deskundigen even goed en duurzaam zijn, als die uit leder vervaardigd. Het water dringt er niet door en ze behouden hun goede pasvorm ook na langdurig gebruik.

Als dat hier alles werkelijk bewezen wordt dan is het te vrezen, dat zij, die in de oorlogstijd wegens het leveren van papieren artikelen is bedriegers en oplichters veroordeeld werden, nog eens in beroep zullen gaan door te beweren, dat ze geen knoeiers waren, doch eerder als baanbrekers moeten worden beschouwd.

De grootste attractie van deze tentoonstelling vormde de stand, waar men de aardigste dameshoedjes kan bewonderen, natuurlijk zijn ook deze hoedjes uitsluitend van papier. Zo modieus, zo verleidelijk zien ze er uit, dat niemand op het eerste gezicht zou durven denken, ook hier voor papieren waren te staan. En alles met garantie; zelfs tegen sneeuw en regen zijn ze bestand. Oppervlakkig geredeneerd, zou men direct de ze indertaad aanlokkelijk uitziende dameshoedjes een grote toekomst durven voorspellen, maar helaas, de fabrikanten hebben reeds bemerkt, dat er één grote fout aan dit nieuw artikel kleeft en wel de prijs. De hoedjes zijn n.l. te... goedkoop. Ze vinden geen aftrek. Zelfs niet bij de zuinige Schotten. De hoedjes hadden een goede kans gemaakt, als de fabrikanten de prijs maar met drie vermenigvuldigd hadden. Nu is het te laat.

Eenige en Algemeene bekendmaking.

Wij maken onze stroomverbruikers er op attent, dat de stroomkwitanties over de maand MEI zonder uitzondering voor of op 24 JUNI betaald moeten worden.

Alle na deze datum niet betaalde Kwitanties zullen door ons worden geïncassoseerd, verhoogd met EEN GULDEN incassokosten.

Wij verzoeken onze verbruikers tijdig hun kwitanties te voldoen, ten einde ons niet te noodzaken tot afsluiting over te gaan.

ELECTRICITEITBEDRIJF.
CURAÇAO.

JAN MENSENETER!

Iedereen kent wel het zeemeeuweneiland „Jan Mayen", gelegen in de Noordelijke IJszee. Het wordt zo genoemd naar de Nederlandse zeeman Jan Corneliss. May, schipper op de „Vos", die in het jaar 1611 „bij laste van de Hoogmogende Heren Staten Generael gesonden werd de straet van Anian te soecken". Zó staat het in de plechtige acten van het scheepsjournaal. De matrozen kenden May meer bijzonder bij zijn scheldnaam: „Menseneter!" — deftiger „Anthropophagus!"

In die dagen toch hadden de mensen er een handje van doodgewone huis- tuin- of keukennamen een beetje op te doffen met Latijn of Grieks. Zo is Engel de Merle, de zo geleerde pastoor van Heenvliet, aan zijn naam Angelus Merula gekomen; de beruchte Jan de Bakker werd omgedoopt tot Pistorius; Gerrit Gerritsen tot Desiderius Erasmus en Jan Menseneter tot Anthropophagus! Zelf gaf hij geen zier om al die fraaie poespas en schreef zich eenvoudig Moy en zelfs Moey! Zijn salaris bedroeg 90 gulden per maand — voor die tijden nog zo slecht niet. Zijn schuit heette de Vos; en andere schuit de Craen. Onder de opvarenden bevond zich Haringh Jacobsz. Een Amsterdammer, die zes jaar achtereen met Engelse schuiten reizen voor het koken van traan had ondernomen naar een eiland ten Noorden van Nova Zembla en die evenveel verdiende als Jan May zelf. Scheepsdokter werd de Amersfoorter Diricxs en barbier Arent Coop. Alle stuurlui hadden hun examen gedaan bij de geleerde Plancius.

Wat was nu de bedoeling? Dezelfde als die voorzat bij de tocht van Barendsz en Heemskerk: het bereiken van Indië „om de Noord". Anders gezegd: het vinden van de Noordelijke Zeeweg naar Indië. Plancius, dominee, sterrenkundige én zéér bedreven in de aardrijkskunde óók, meende vast, dat die weg bestond. Hij zou minder gevaarlijk zijn dan de zo gevreesde route „om de Kaap".

— „Maar de slechte afloop van Barendsz' tocht dan? Gaf die niet te denken? En het drijfijs der Noordelijke IJszee?" —

Barendsz werd in de gauwigheid uitgemaakt voor een onbekwaam zeeman, wien het aan moed en kennis schortte! Bovendien was hij veel te laat (in Mei) vertrokken (1596)! Had hij de kabels vroeger losgegooid, dan zou hij bemerkt hebben hoe de Middernachtszon de IJszee veranderd had in pekel en niet in een vaste ijskoek! De zaak werd „in het lange ende breedte" bepraat, maar, met echt-Nederlandse voorzichtigheid, aanvankelijk nog even uitgesteld. Peter Plancuis gaf echter de doorslag. Hij verklaarde: „dat men, door de ruyme (open) zee ende mijdende de custen, bij Noorden door soude mogen vaeren naer China (!), ende dat men zó vrouch (vroeg) hier soude connen uytvaeren, dat men mochte doorcommen eer het ijs driftich (los) werde, ende dat het den lande een profijteliche (voordelige) vaert soude wesen...... met groot profijt voor deze landen". De 11de Januari 1611 besloot de admiraliteit van Amsterdam tot de reis over te gaan naar de gebieden „van waer compt goudt, robarber! ende veele andere kostelicke waeren!" Plancius verscheen in de vergadering der Staten Generaal (18 Januari 1611) en verklaarde „dat hij vastelichen hielt ende gevoelde, dat de vaert seeckerlicke soude connen gevonden werden." De Hoogmogende tastten in de beurs en stuurden ƒ 18.000 toe! Voor die tijd een hoop geld! Allerlei aankopen werden gedaan. Ut Rotterdam kwamen tweehonderd karren steenkolen, de nodige vaatjes brandewijn, Spaanse en Franse wijn, een en ander om de kou te weren! De 28ste Maart, 's ochtends tussen zeven en acht uur, verlieten de twee schepen de rede van Tessel, he goud, de rabarber „ende veele andere kostelicke waeren" tegemoet!

Om nu maar heel kort te gaan, reeds de 17de April raakten de schuiten in het drijsijs der Poolzee bekneld en dat was het begin der ellende. De berekeningen van de geleerde Plancius kwamen falikant uit: ijsvrij was de zee daar nooit, zelfs niet dés zomers! Een doortocht bleek onvindbaar! Vertrouwen stellend op God, hun anker en hun touw gaven de zeelieden echter de moed zo gauw niet op. Schipper May keerde pas na anderhalf jaar afwezigheid in het vaderland terug. (October 1612).

De 26ste November 1611 had hij het verlies „van zess man" te betreuren, „daervan de drie sonder hoofft! Zijn ende die andere drie veel wonden in het lijf hadden, hetwelcke deerlijck om te zien was, ende hebben haer op een eylandt begraven; darom dat eylandt genoempt dat Kerckhoff ende die bay (baai) die Droeve-bay".

Wat was er gebeurd? Een deel van het scheepsvolk was aan land gegaan en had daar Indianen ontmoet. Deze Nomaden namen aanvankelijk een rustige houding aan en presenteerde zelfs tabak, die zij rookten uit grote pijpen met gebeeldhouwde koppen. Onverhoeds begonnen zij echter met pijl en boog te schieten. „Terstondt is een wilde gekomen, ende heafft Pieter Aerstz doorgeschoten ende elck die zij raecken konden, zodat Aertsz, Lievensz ende Jansz aan het landt doot sijn gebleven ende die hoofden afgesneden; die anderen zijn seer gewondt ende alsoo aan boordt ghekomen; maer niet lang daarna is de hoochbootsman, zeylmaeckekr ende die Cock gestorven". Zes doden op één dag! Inderdaad een „groodt ongeluck".

Handelsvoordelen leverde deze reis niet op. Enkele berenhuiden, een paar walrus-tanden, wat pelzen, te weinig om op te noemen. Aan een reusachtig ijsblok konden de Asterdammers zich een poocje vergapen: Het gevaarte werd tentoongesteld n het Admiraliteitshof. De matrozen verklaarden „voor God ende de gheheele wereld" hun plicht te hebben gedaan en dat hadden ze ook. Toch werden ze voor alle zekerheid eerst een beetje in de gaten gehouden. Pas toen Plancius hen prees, liet men hen gaan.

Het eenzame eiland Jan Mayen bewaart nog altoos de herinnering aan een koene zeevaarder ut ons Heldentijdperk, wiens moed en durf door een schamel resultaat ál te slecht beloond werden.

WAAROM AL DIE SPECERIJEN?

Columbus zeilde uit om goud, slaven en specerijen te gaan halen. Onze koene zeelui stevenden naar Indië o.m. óók al wegens die specerijen. De vraag komt nu gemakkelijk op: waarom waren de mensen in die dagen zo op specerijen gebrand? Tegenwoordig vormen de kruidnagelen, notmuskaten, peper en het kaneel eigenlijk maar bijzaken; we zouden ze wel kunnen missen en tóch aan het eten blijven. Als we lezen, dat de tweede tocht naar Indië voor duizenden en duizenden guldens aan geurige kruiden opleverde, dan denken we onweillekeurig: wat deden de mensen er eigenlijk mee?

In die tijden stonden landbouw en veeteelt lang niet op de hoge trap van tegenwoordig, dat spreekt. Groenten „wecken", vlees inblikken, kunsmatig kweken in kassen kenden de mensen toen nog niet. Zo werden tegen Slachtmaand, November, de dieren geslacht, die men gedurende de lange wintermaande wenste op te eten. Alles werd in de pekel gezet en die pekel smakelijker en duurzamer gemaakt met peper en kruidnagels, vooral met kruidnagels. Aardappelen kenden ze toen niet en het aantal groenten was allesbehalve uitgebreid. Wie het betalen kon, wijzigde de eentonige smaak van zijn maaltijd door specerijen. Thee, koffie, cacao waren onbekende grootheden; de suiker was schaars .Een goed glas wijn kostte een aardige duit. De specerijen nu gaven het schrale bier, de zure wijn en de flauwe tafeldrank een pikante geur, een zekere levendigheid. Wie er eenmaal aan gewend was, kon er moeilijk meer buiten.

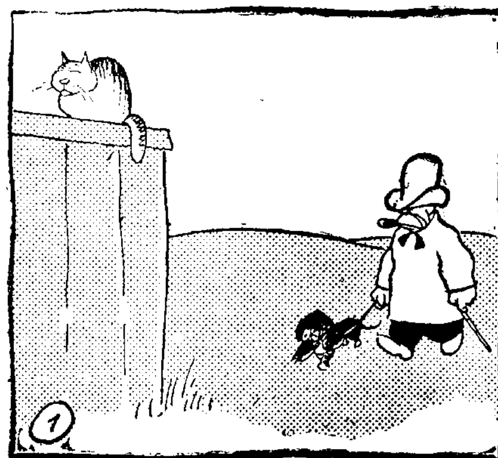
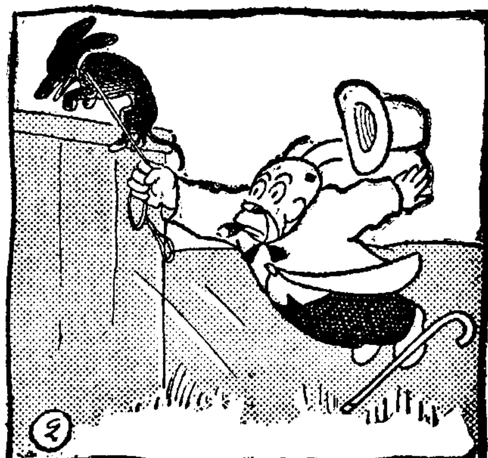
Bij de drogisten en doktoren geurden de kruiden het huis uit als jodoform, een modern ziekenhuis. Geheimzinnige potjes en pannetjes behelsden specerijen in alerlei menging en samensteling, wier doordringend aróma een machtige hulp bij de genezing der zieken scheen te zijn. In de smalle, donkere, stinkende straatjes, waar besmettelijke ziekten om zich heen grepen als de waterpest in de vaderlandse sloten, werden kruiden aangewend, deels om de stank te verdrijven, deels om de ziektekiemen door hun geur te verlammen in hun noordlottige uitwerking. Engeland, Nederland, Duitsland in het bijzonder kochten scheepsladingen kruidnagelen, kaneel, peper, notemuskaat, foelie, benzoëhars, kamfer, sandelhout, aloë en nog andere aromata uit Azië en zijn eilanden aan.

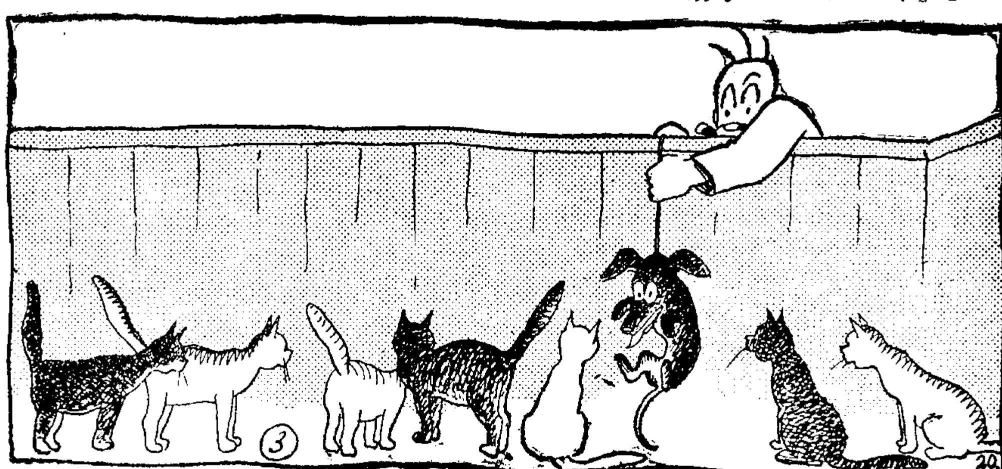
„Maar hoe kregen ze die vóór Columbus en vóór de vaderlandse reizen naar Indië?"

Via Konstantinopel! En later ook via „de Koningin der Adria" :Venetië! Arabische kooplui brachten ze van de Perzische Golf per karavaan naar de Levant (Klein-Azië) en van daar werden ze naar Venetië verscheept — ook wel via de Roode Zee van Alexandrië uit. Dat kosten moesten vanzelf de verbruikers betalen, waardoor de kruiden „peperduur!" werden, dat snap je.

Toen de koene Portugezen langs Kaap dGoede Hoop zèlf naar Indië leerden zeilen, betekende dat een revolutie, een omwenteling op handelsgebied. Venetië was ervan ondersteboven, dat begrijp je. Lissabon werd voor het vervolg de grote mededingster van Venetië. Ja, de stad werd de éérste handelsstad van héél West-Europa. Meer dan de helft der aangevoerde scheepsladingen bestond uit peper en die peper kwam veel uit Ceylon. De kruidnagelen kwamen uit de Molukken, want die hadden een milder klimaat nodig.

De Spanjaarden, afgunstig op het succes der Portugezen, wilden Indië eveneens „ontdekken". Columbus dacht langs zijn weg vast en zeker het begeerde specerijenland gevonden te hebben. In die overtuiging is hij zelfs gestorven!

ADAMSON ONTDEKT E EN KATTENFARM.

EEN WARM BAD IN DE OPEN LUCHT. Te wijten aan zijn vulkanisch karakter is New Zeeland rijk aan warme bronnen, die de bevolking warme en gezonde baden verschaffen.

CURACAO.

Het Miniatuurschooltje op Bonaire.

Naar aanleiding van het ingezonden stuk hieromtrent en ons naschrift, wordt ons van Bonaire nog medegedeeld, dat er op Rincon momenteel 2 protestante kinderen op school zijn: 1 in de 3de en 1 in de 1ste klas. Het volgend jaar zal er nog 1 bijkomen.

Deze drie zijn inbegrepen in het getal 12 die het nieuwe schooltje zullen moeten bevolken.

Van Kralendijk wordt ons echter nog medegedeeld, dat onder de 12 kinderen ook 2 zijn uit een gemengd huwelijk, die wel zijn opgegeven, maar zeker niet de school zullen gaan bezoeken.

Het zal dus een school worden van 10 kinderen!

Het Vrijwilligerscorps.

Zondag hadden ter gelegenheid van het 8-jarig bestaan van het vrijwilligerskorps, volksspelen plaats op het Rif.

Heden zal de inspectie plaats hebben der manschappen door Gouv. Wouters, waarbij de Kapitein C. N. Winkel tal bevorderd worden tot Majoor.

K
KRO
O

Wereldprogramma
Via P.C.J. Golflengte 31.28
19.24 — 20.24 uur Curaçaotijd.

ZONDAG, 27 JUNI 1937.

1. Gramofoonmuziek.
2. „De Missiegedachte" door Dr. Alph. Mulders.
3. Gramofoonmuziek.
4. De Wereld in Vogelvlucht, door Paul de Waart.
5. Van en Voor de Missiepost.
6. Vaderlandse Kroniek.

Koloniale Uitzending van de K.R.O.
Via de P. H. I. op Golflengte 25.57 M.
Van 9—10 uur Curaçaotijd.

1. Mars.
2. „Landbouwkundige Missie-actie" Door Ir. J. P. Planje
3. Gramofoonmuziek.
4. De Wereld in Vogelvlucht, door Paul de Waart.
5. Van en Voor de Missiepost.
6. Vaderlandse Kroniek.

Diefstal.

Door de 25-jarige N. werd bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van een nikkelen pols-armband horloge. Een onderzoek wordt ingesteld.

ms. „COLOMBIA".

Naar de K.N.S.M. ons mededeelt, zal het ms. „COLOMBIA" Maandag avond 28 Juni of Dinsdag morgen 29 Juni te Curaçao aankomen.

Verdacht van diefstal.

Als verdacht van diefstal is door de Politie aangehouden, de 39-jarige de L. Na verhoor en bekentenis is hij op vrije voeten gesteld.

Diefstal.

Door de 31-jarige timmerman G. werd bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van ƒ 60.- aan Cur. bankpapier. Naar de dader wordt een onderzoek ingesteld.

Aanrijding.

Op 18 Juni 1937, te ongeveer 10.15 uur voormiddag, had op de weg, leidende van Santa Rosa naar Montagne, een aanrijding plaats, tussen een autobus en een vrachttruck, waarbij een zekere B. een niet ernstige hoofdwonde opliep. Naar de oorzaak van de aanrijding wordt door de Politie een onderzoek ingesteld.

Nederlander en Tourisme.

We horen hier in de pers vele kalchten, dat er niet genoeg gedaan wordt aan de bevordering van het tourisme.

In de andere gebiedsdelen is al hetzelfde.

Zo lezen we in zake deze over Indië Zeker, de budgetaire moeilijkheden van Indië in de laatste jaren hebben het noodzakelijk gemaakt alle uitgaven, die niet strikt dringend waren, tot een minimum te beperken. Doch men moge bedenken, dat, zo ooit dan hier de regel geldt: de cost gaat voor de baet uit.

Waarschijnlijk liggen de oorzaken dieper en zal men mogen constateren, dat de Nederlander van nature geen toeristen-bevorderaar is.

Wij mogen hier een ogenblik een in dit opzicht meer gezaghebbende stem dan de onze aan het woord laten.

De „Nederlandse commissie inzake 't vreemdelingenverkeer" schreef in haar begin 1936 verschenen rapport o.m.:

„.........Maar wie in Nederland alles weert, wat ons land aantrekkelijk kan maken voor de vreemdeling en wie alles bevordert, wat hem moet afschrikken, die mag ook niet teleurgesteld zijn, indien de baten uitblijven, die men uit het toeristenbezoek gaarne had zien toevloeien."

Citeren wij, om niet in langdradigheid te vervallen, een enkele volzin uit deze goedgefundeerde aanklacht:

„Op Bali meent men het niet te moeten laten bij een koele, weinig innemende ontvangst, neen, men heeft daar een heel aparte methode ontdekt om 't toerisme onmogelijk te maken, op Bali pest men hen weg. En „men"... dat is fiscus."

Geschenken.

Men zegt, dat de kleine geschenken de vriendschap onderhouden. Ofschoon tegen grote geschenken uit de aard der zaak nooit bezwaren worden gemaakt. Maar ook in de vriendschap schijnt de mens zich te willen beperken tot het hoog nodige.

Nu is het een absoluut feit, dat de ware vriendschap wel een geschenkje waard is. Wij kunnen niet allen leven als een kluizenaar. Het leven van een kluizenaar mag op zich zelf verdienstelijk zijn, maar in doorsnee is het beter, wanneer men zijn verdienste ergens anders vandaan haalt. In het tegenwoordige leven kan de mens niet gemakkelijk alleen staan. Afzondering is voor de gewone mens pijnlijk, zodanig zelfs, dat het als een straf geldt, wanneer men zijn leven in een afzonderlijke cel moet doorbrengen. Wij hebben er dus behoefte aan om met andere mensen om te gaan en wij beschouwen een mens als beklagenswaardig als hij geen vrienden heeft.

Trouwens, wanneer wij jarig zijn, nodigen wij onze vrienden uit. Wanneer er een feestje wordt gegeven, nemen onze vrienden daaraan deel. En om nu van onze vriendschap blijk te geven en deze te onderhouden, geven wij elkander geschenkjes.

Die geschenkjes kunnen bestaan uit een sigaar, uit een glas kwast of een kop koffie, ofschoon een diner ook wel op prijs wordt gesteld. Geven en nemen is het fundament van de vriendschap, waarop wij ons aangenaam opbouwen. Zo dacht die man er ook over, wiens vrouw haar verjaardag vierde. Maar deze man pleegde met zijn geschenkjes bedrog. Het komt natuurlijk meer voor, dat geschenkjes groter moeten lijken dan zij zijn. Een van de bezoekers vroeg hem:

— En waarmede heb jij vandaag je vrouw verrast?

— Ik heb mijn vrouw een prachtig parelsnoer cadeau gedaan!

— Nou, dat is niet mis. Maar ik dacht, dat je vrouw verwachtte, dat zij een auto zou krijgen. Ik had tenminste zo iets gehoord.

— Jawel, dat verwachtte ze ook. Maar daarin kan ik geen namaak krijgen!

Ziet u, dit is de vriendschap op een koopje en vriendschap welke bedrogen uitkomt. Want zo zeker als twee maal twee vier is en de eerste nieuwe haring een aanwinst is voor de ontbijttafel, zo zeker zal die vrouw zich niet onbetuigd laten!

Er is geen krachtdadiger geneesmiddel dan de vreugde.

DE WERELD IN VOGELVLUCHT.

Overgenomen uit „Boletin Comercial" en „Beurs- & Nieuwsberichten"

Bij een staking in de Fyzadoliedistrioten op Trinidad brak een staking uit, waarbij 2 politiemannen werden gedood. De kruiser Kent landde matrozen. De orde is hersteld.

Miss Earhart, op haar wereldvlucht, landde te Bandoeng en vloog door naar Port Darwin in Austrailë.

3 Russische vliegers vlogen met een eenmotorig vliegtuig over de Noordpool van Moskou naar Vancouver in 63 uur.

Omtrent de eis van Duitsland, een vlootdemonstratie voor Valencia, van de 4 mogendheden, kon in de non- interventie commissie geen overeenstemming komen.

De Duitse pers is hierover verontwaardigd en geeft de schuld daarvan aan Engeland.

De leider van de Duitse Himalaya expeditie is verongelukt.

UIT NEDERLAND.

H.M. de Koningin betrekt 26 Juni naar de Ruygehoek, waar zij haar zesweekse zomervacanie zal houden.

Te Wassenaar is onder zeer grote belangstelling het monument ter nagedachtenis van de Koningin Moeder onthuld.

Prins Bernhard en de heren van Karnebeek, Gelissen, Welter, Mr. W. J. van Balen en vele anderen zaten aan bij een lunch van de Nederlandse journalistenkring. De Heer van Karnebeek hield een tafelcauserie betreffende de reis van de Nederlandse handelsmissie naar Zuid-Amerika.

De Australische premier Lyons, die een officieel bezoek aan Nederland zal brengen, arriveert 21 Juni per speciale vliegboot van de Imperial Airways te Schellingwoude bij Amsterdam.

De directie van de Kon. Nederl. Stoomb. Mij heeft bericht ontvangen van haar kantoor te Bilbao dat het vrachtschip Bennekom, dat op weg was van Nederland via Curaçao-Panamakanaal naar de havens langs de Zud Pacific kust, ter hoogte van Buenaventura, op de rotsen gelopen is. Volgens het telegram maakt het schip water en werden de passagiers en de mail met barkassen aan land gebracht .

Het stoomschip Ceres is thans onderweg om hulp aan het vastgelopen schip te verlenen, terwijl sleepboten en bergingsvaartuigen van Panama in aantocht zijn. Volgens het telegram bestaat er niet de minste reden tot ongerustheid.

Prinses Armgard, de Moeder van Prins Bernhar is in Nederland gearriveerd voor een verblijf tot na de verjaardag van Prins Bernhard.

De correspondent van de Telegraaf deelt mede dat minister Colijn met de R.K. leider Goseling confereerde, daarna met de heer Welter. Naar luidt conferreerde de heer Colijn opnieuw op de basis van 3 Vrijzinnige ministers (de derde Vrijzinnige behoeft geen uitgesproken politieke figuur te zijn).

Hierover is hij met de R.K. fractieleider opnieuw in onderhandeling getreden. De Telegraaf weet nog te melden dat Minister Colijn eveneens een bespreking had met de Heer Rutgers, oud gouverneur van Suriname.

Een later bericht meldt dat Donderdag of Vrijdag het Ministerie bekend zal worden gemaakt.

SPORT.

De Olympische dag in het vergrote Stadion werd een groot succes, waar de aanwezigheid van Prins Bernhard toe bijdroeg. De voetbalwedstrijd West Europa tegen Centraal Europa werd door de laatste met 1-3 gewonnen.

Het was een mooie wedsrijd, waarin de beste voetbal-capaciteiten van Europa getoond werden. De rust ging in met 0-1 voor Centraal Europa.

De uitblinkers van het veld waren Braine, Siesta, Kitzinger en Smit, resp.: een Belg, Oostenrijker, Duitser en een Hollander.

De wedstrijd begon voor een goed gevuld stadion, behalve enkele grote lege plekken op de goedkope rangen. West is in het wit, Centraal Europa in het blauw gekleed. In het begin is 't vooral terrein verkennen van beide partijen, doch reeds spoedig onderscheiden zich hoge voetbalcapaciteiten, waarin het eerst Caldenhoven en Piola opgemerkt worden, de eerste door het telkens breken van de storm-aanvallen van de centrale rechts buiten, de tweede door de mooie combinse, gevolgd door prachtige schoten. Men ziet geleidelijk zich verschillende speltypen ontwikkelen. Bij de centralen en meer spectaculair spel met veel koppen en springen, doch buitengewoon snel.

Het Westersche spel was wat gereserveerder doch sluit vrij goed aan. Ook het samenspel was uitstekend. Het verdere verloop van de strijd doet de kopstukken uitkomen, speciaal de voetbalartist Braine, die als steeds zeer handig en kalm passeert, weet zuiver naar de in de mooiste positie staande spelers door te geven. Ook de rechtshalf Kitzinger, die zich energiek in de strijd werpt, komt hierbij steeds als overwinnaar te voorschijn.

PROGRAMMA VAN DE CUROM.

Woensdag, 23 Juni 1937.

7.00 — 7.05

Opening, Wilhelmus.

7.05 — 8.00

Optreden van het Hernandez Orkest:

1. La Fiesta, Vals
2. El Carpintero, Vals
3. Chokeke, Tumba
4. Vuelta de Macuto, Vals
5. Dalia a bai, Tumba
6. La union, Vals
7. Nuestra reserva, Vals
8. Tumba cuarto, Tumba
9. Poeitoe, Vals
10. Que pretencion, Vals
11. Bi'n lembe, Tumba

8.00 — 8.30

1. La Colombiana (Charles Maduro) Pasillo Cancion
2. Mañana por la mañana, Canción Consuelo de Guzman y Paco Santillana, duet
3. La Noche de Reyes, tango
4. Trianon, chaconne Orkest van Maestro Lacalle
5. Oh! Señorita (Charles Maduro), foxtrot
6. En la Noche (Charles Maduro), Gezongen door Raquel Meller
7. Ban Bonaire, tumba
8. Adios a Curaçao, wals, R. Th Palm Orquesta Bogotana
9. A ti, wals (Sarah H. L. Maduro)
10. Hoja de Oro, wals (R. Th Palm) Internationaal Orkest

8.30 — 9.00

Optreden van het Orkest „La Fama"

1. Linda Campesina
2. Lamento guajiro
3. Cuidadito compay gallo
4. Paloma viajera
5. Para vigo me voy
6. Traicionera
7. El principe marino
8. Bamba

9.00 n.m.

Sluiting, Wilhelmus.

Donderdag, 24 Juni 1937.

7.00 — 7.05

Opening, Wilhelmus

Medische Causerie door Dr. Ph. H. Hartsz.

7.25 — 7.40

Programma van de firma MEYBOOM.

7.40 — 8.10

Programma van „GENERAL STORES", Teofilo S. Cuales.

8.10 — 8.30

Hoorspel „De Dode Chinees" in vier taferelen door D. van der Linden.

Spelleiding: Dr. H. J. H. van Lienden

Technische verzorging: De Heer Bergman.

man

Rolverdeling:

De Directeur:

Dr. H. J. H. van Lienden

Hermans, procuratiehouder:

R. Ph. Keegstra

De Vries H. van Beek

Muller: P. Pons

1ste tafereel: in het privé-kantoor van de Directeur

2de tafereel: in een grote kantoorzaal

3de tafereel: Op de kade

4de tafereel In een motorboot op de rivier, later aan boord van een schip

8.30 — 9.00

Dansmuziek.

9.00 n.m.

Sluiting, Wilhelmus.

Vrijdag, 25 Juni 1937.

7.00 — 7.05

Opening, Wilhelmus.

7.05 — 8.00

Kinderuurtje o.l.v. Tante Carla

8.00 — 8.15

Programma van de Jongh's Sporthuis

1. Weekend in Schevingen, Louis Davids
2. Zwemlied, Han Hollander
3. De Voetbalmatch, Louis, Davids
4. Wij zijn niet bang, Han Hollander

8.15 — 9.00

Dansmuziek:

1. I can't get along without my baby, foxtrot
2. Low down on the Bayou, foxtrot King Carter en zijn orkest
3. Wer sich die Welt, foxtrot
4. Spanien, tango Adabert Lutter en zijn orkest
5. Serenata nostálgica
6. Schade Kleine Frau, slow fox Musikus Tanz Orchester
7. Go into your dance, foxtrot
8. The little things you used to do, foxtrot, Johnny Green en zijn orkest
9. I'm an old cowhand from the Rio Grande, foxtrot
10. Musical College, foxtrot Heinz Wehner en zijn orkest
11. Blauer Himmel, tango
12. Anita Adalbert en zijn orkest
13. Noches de la Plata, tango
14. Al Sibârita, tango Adalbert Lutter en zijn orkest

9.00 n.m.

Sluiting, Wilhelmus

GEMENGD NIEUWS.

PROCES-METHODEN IN NAZI-DUITSLAND.

Priester in een concentratiekamp.

Wijl hij in de kerk een Herderlijk schrijven had voorgelezen.

De Maasbode schrijft:

Het Hitler-Duitsland heeft zich opgeworpen als een bolwerk tegen sovjet-Rusland en het communisme, maar als later ooit bekend zal worden, wat er in het nationaal-socialistische Derde Rijk geleden en verduurd wordt en hoe daar alle geestesvrijheid onderdrukt wordt, zal de wereld moeten erkennen, dat er tussen bolschewisme en nationaal-socialisme alléén dit verschil bestaat, dat het eerste regiem de Russen en het tweede de Duitsers onderdrukt.

Dit was het eindoordeel van een jonge priester, die zo juist zes weken in een nazi-strafgevangenis heeft „uitgezeten" en gedurende zijn proces en zijn gevangenschap gelegenheid had van nabij kennis te maken met de methoden van de Duitse justitie en haar uitvoerders.

Om begrijpelijke redenen is het ons verboden, de naam van de jonge Duitse geestelijke te publiceren. Hoewel hij zelf op 't ogenblik vrij in het buitenland ademen en zich herstellen kan, leven zijn ouders nog in Duitsland en repraissailles op familieleden behoren — Russisch recept — in Duitsland tot de orde van den dag. Hij verzocht ons uitdrukkelijk noch zijn naam, noch zijn tegenwoordige woonplaats kenbaar te maken.

Zes weken strafgevangenis is in Duitsland niet veel, zeker niet voor priesters en dus vroegen we met belangstelling naar de reden van deze veroordeling.

De reden is deze, was het antwoord. Er bestaat bij ons in Duitsland niet de minste vrijheid meer van denken of spreken. Ook wat men van de kansel af verkondigt, wordt door de nazi-mannen gecontroleerd. In mijn geval waren het drie nazi's, die er aanstoot aan namen, dat ik een Herderlijk Schrijven van mijn Bisschop van de preekstoel voorlas. Ze beschouwden deze voorlezing, die mijn plicht was, als een door mij zelf uitgesproken predikatie. Er volgde een aanklacht en hechtenis.

Kon u daartegen niet protesteren?

Protesteren? In Duitsland? Wie protesteert is so-wie-so verloren. Ik ken een katholieke Stahlhelm-man wiens dochtertje niet in de B.D.M. (Hitlermeisjes) ingeschreven was. Hij kreeg een brief, dat dat als sabotage van het opbouwwerk van de Führer beschouwd werd. Hoe anti-nazi deze man ook was, hij moest zijn kind in de B.D.M. in doen schrijven, anders liep hij kans „abgebaüt" te worden. Wie protesteert is eenvoudig verloren.

Hoe verliep uw proces?

Helaas kan ik over mijn proces niets zeggen: ik zou me te veel bloot geven. Maar over de nazi-procesmethoden kan ik des te meer zeggen. Twee of drie nazi's klagen een priester aan. Verschillende katholieken, die een baantje te verliezen hebben, worden gedwongen mede te getuigen. Weigeren ze, dan is het met hen gedaan: ze verliezen iedere bestaansmogelijkheid. De procesmethoden zelf zijn belachelijk. Getuigen á decharge worden niet opgeroepen en worden ze nu en dan opgeroepen, dan wagen ze het niet zich gunstig over de beklaagde uit te spreken. Typisch voor de Duitse rechtspraak van tegenwoordig is deze formule van het O.M.: „Die Zeügen, haben den bestimmt rechtigen Eindruck, enz"... Die formule wordt voor den dag gehaald, wanneer het O.M. geen grond onder de voeten heeft. Op zulk een „bestimmt richtigen Eindruck" gaan honderden de gevangenis in.

Waar heeft u uw straf „uitgezeten"?

Uitzitten is het woord niet. Ik werd onder gebracht in een stadje bij de Nederlandse grens, waar een concentratiekamp is plus drie z.g.n. strafgevangenissen. Die „strafgevangenissen" bestaan uit houten barakken en iedere gevangenis telt zo ongeveer 1000 gevangenen. Buiten de barakken is er een lazaret en washok en een barak voor nazi-voordrachten, waar ook godsdienstoefeningen gehouden worden, alleen geen joodse. Om het kamp heen is een dubbele, drie meter hoge prikkeldraadversperring, waarvan de bovenste draad electrisch geladen is, waarschijnlijk voor alarmdoeleinden, want hij staat niet onder hoogspanning. Aan de vier hoeken van het kamp staan torens, die van boven helemaal van glas zijn, om alles te kunnen controleren, wat er in het kamp omgaat. Vóór de prikkeldraadversperring loopt de z.g. „Totesweg". Wie zich op die weg waagt, wordt pardoes neergeschoten met de machinegeweren op de torens. 's Nachts is het kamp fel verlicht.

Hoe is er de behandeling?

Menschen unwürdig, is het korte antwoord. De kost is gewone gevangeniskost, alleen 'n beetje meer rundvet. Wat de hygiëne betreft, deze is voor een beschaafd land hemeltergend. Vooral waar de gevangenen voor 90 pct. uit de goede kringen stammen. Op 130 man zijn er 7 waterkranen. Het wassen moet dus in een recordtijd gebeuren. De closets hebben geen papier en zijn maar half afgeschoten. Zijn bed (een strozak met onvoldoende dek) moet men zelf opmaken en wee, wie dat niet volgens de regelen der nazi-kunst doet! Hij wordt veroordeeld in de openlucht twee uur lang een bed op te maken, liefst als het regent. Een andere straf is kniebuigingen maken in de open lucht. Een wachtmeester commandeert: één twee, één twee, en als de wachtmeester na een uur moegecommandeerd is, komt een ander hem aflossen. Het is voorgekomen, dat een veroordeelde zich na deze kniebuig-exercities naar het lazaret moest begeven en er door de dokter uitgetrapt werd. Want om ziek te zijn, moet men koorts hebben. Op de gezondheid van de enkeling wordt trouwens helemaal niet gelet. In de zes weken, dat ik in het kamp was, stierven zeven mensen. In gewone gevangenissen ziet men zelden een sterfgeval...

En de dagindeling?

's-Zomers staat men om 4 uur op, 's-winters om 5 uur. Dan volgt het wassen wat (zie boven) zeer veel tijd in beslag neemt. Men eet een soep en krijgt koffie om mee te nemen.

Om mee te nemen?

Natuurlijk, want we hadden ook dwangarbeid te doen. Maar vóór het vertrek wordt een ochtendrapport gehouden en daarna een werkrapport. Twee rapporten, die lang duren en veel van de mens vergen, omdat men steeds in de houding staat. Dan gaat men op weg. In mijn geval moesten we drie kwartier op vrachtauto's rijden en daarna nog een half uur te voet gaan. Tegen half acht begint het werk, dat bestaat uit spitten en nog eens spitten. Dit duurt tot 3 uur, met een half uur tussenpauze. Dan een half uur teruglopen (op klompen), drie kwartier vrachtauto, en om 5 uur middageten. Na het eten moet men afwassen, aardappels schillen enz. Om 7 uur is het avondrapport en om 8 uur ('sZomers om half negen) slapen.

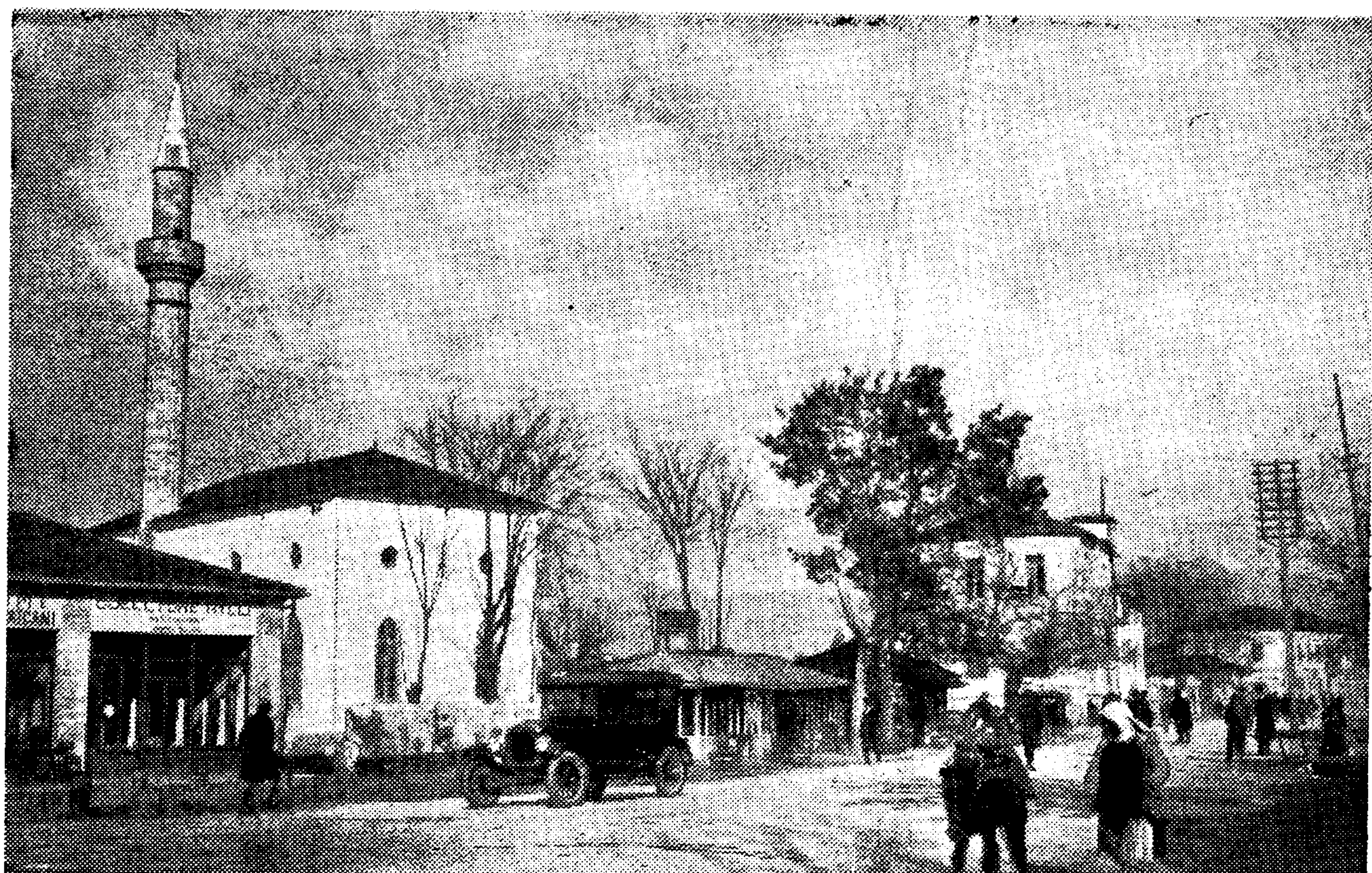
Kon u rustig slapen?

Dat hing er van af. Als een wachtmeester ons dwars wou zitten, liet hij brandalarm blazen. Ieder had dan, volgens zijn instructies, zijn plaats in te nemen: op het dak, of elders. Vooral als het sneeuwde, kwamen die brandalarms vaak voor: In één woord: het leven in die kampen is zo, dat verschillenden hun ogen met 'n inktpotlood bevochtigden, om eindelijk in 'n behoorlijk hospitaal te belanden. En één zelfmoord in de week was geen uitzondering.

Hoe waren de nazi's tegenover geestelijken?

Kijk, toen ik gearresteerd werd, droeg ik 'n toog, die men mij vóór mijn veroordeling niet afnemen mocht. Tijdens mijn voorarrest mocht ik nóch de H. Mis opdragen, noch de H. Mis bijwonen, om de opstandigheid der andere gevangenen niet te prikkelen, want een priesterkleed boezemt in Duitsland nog altijd ontzag in, wat de Duitse bladen ook vertellen en de rechters ook oordelen mogen...

Aan het slot van ons onderhoud gaf de Duitse geestelijke ons nog een typische bijzonderheid van het nazi-regiem. Omdat de gevangenissen en concentratiekampen er overvol zijn, moeten zo nu en dan twintig of dertig veroordeelden naar een nieuw kamp overgebracht worden. Dat vervoer geschiedt dan met K.D.F.-auto's (Kraft durch Freude). De vannietswetende bevolking begroet die auto's met Heil Hitler, niet wetend, dat de last van die auto's bestaat uit slachtoffers, misschien niet van Hitler, maar van zijn systeem. Hitler, Stalin, Jagoda? Eén pot nat.

UIT ALBANIË. De photo hierboven is te Albanië genomen, waar een van de gewoonlijke revoluties heeft plaats gehad.

SPORT-RUBRIEK

Officiële Mededelingen VAN „De Curaçaose Voetbalbond."

WEDSTRIJD-UITSLAGEN.

Zondag, 20 Juni 1937.

Hercules 1 — Volharding 1	0—0
Asiento 1 — S.U.B.T. 1	0—2
R.C.C. 1 — Transvaal 1	1—0
Jong Holland 2 — Scherpenh. 2	4—1
Be Quick — Feyenoord	Gestaakt, stand 2—0 voor Be Quick.

COMPETITIE-STAND

A-klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten		punten	gem.
Volharding	5	4	1	0	5	1	9	1.80
R.C.C.	5	3	1	1	5	2	7	1.40
Jong Holland	5	2	2	1	10	7	6	1.20
S.U.B.T.	6	3	1	2	9	5	7	1.16
Scherpheuvel	5	2	1	2	12	6	5	1.—
Asiento	3	1	1	1	2	3	3	1.—
Hollandia	5	2	0	3	9	9	4	0.80
Hercules	7	1	1	5	3	15	3	0.42
Transvaal	5	1	0	4	3	10	2	0.40

Reserve A-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten		punten	gem.
S.U.B.T. 2	2	2	0	0	8	2	4	2.—
R.C.C. 2	1	1	0	0	1	0	2	2.—
Volharding 2	2	11	1	0	1	0	3	1.50
Asiento 2	2	1	0	1	3	1	2	1.—
Jong Holland 2	3	1	1	1	5	3	3	1.—
Hercules 2	2	0	1	1	3	6	1	0.50
Transvaal 2	2	0	1	1	0	3	1	0.50
Scherpenheuvel 2	2	0	0	2	1	7	0	0.00

B-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten		punten	gem.
Feyenoord	2	2	0	0	6	1	4	2.—
Jong Curaçao	2	1	1	0	6	1	3	1.50
Atletico	2	1	1	0	5	3	3	1.50
D.C.C.	3	1	2	0	2	1	4	1.33
Be Quick	2	0	2	0	3	3	2	1.—
Hilversum	2	0	1	1	1	3	1	0.50
D.D.V.O.	3	0	1	2	1	3	1	0.33
P.S.V.	2	0	0	2	1	10	0	0.00

COMPETITIE-PROGRAMMA

MUNDO NOBO

A-Klasse:

27 Juni : Volh. 1 — Transvaal 1 (B. L. Dijk)
4 Juli : R.C.C. 1 — J. Holl. 1 (O. Corsica)
11 Juli : J. Holl. 1 — Hollandia 1 (F. Kranenburg)
18 Juli : S.U.B.T. 1 — R.C.C. 1

B-klasse:

27 Juni : D.D.V.O. — Hilversum * (J. L. C. Pengel)
4 Juli : Feijenoord — J. Curaçao * (A. R. Ercol)
11 Juli : Atletico — P.S.V. * (J. L. C. Pengel)

RIO CANARIO.

27 Juni : Asiento 1 — Hercules 1 (H. Elfrink)
4 Juli : Hollandia — Volharding (A. Oehlers)
11 Juli : Asiento 1 — Volh. 1 (A. Jesurun)
18 Juli : Asiento 1 — Hollandia

11 Juli : J. Curaçao — Hilversum * (A. R. Ercol)

SCHERPENHEUVEL.

27. Juni : R.C.C. 1 — Scherp. 1 E. R. Jansen)
4 Juli : Asiento 1 — Scherph. 1 (A. Jesurun)
11 Juli : S.U.B.T. 1 — Transvaal 1 (Suarez)
18 Juli Scherph. 1 — Transvaal 1

Res. A-klasse

11. Juli : Hercules 2 — Scherp. * (V. B. Manuel)

De met * aangegeven wedstrijden beginnen om drie uur.

Alle inlichtingen, opgaven, e.d. worden gaarne verstrekt door **den 1sten Secretaris-competitieleider, de heer H. A. Dennert, Breedestraat 181,** telefoon 640.

HET BESTUUR.

SCHEPENLIJST OVER JUNI 1937.

23	Eng.	Arawa	Londen	New Zealand
23	Ned.	El Libertador	Maracaibo	La Guaira
24	Duitsch	Alemania	Maracaibo	Maracaibo
24	„	Cordillera	Pto. Limon	Hamburg
24	Ned.	Amor	New York	Aruba, Maracaibo
25	„	El Libertador	La Guaira	Aruba, Maracaibo
25	„	Luna	Maracaibo	New York
25	„	Atlas	Maracaibo	Maracaibo
26	Duitsch	H. C. Horn	Cartagena	Cartagena.

Ned. vliegtuig Snip of Oriol.
Naar La Guaira op 24 en 29 Juni 1937.
Naar Maracaibo op 23, 25, 28 en 30 Juni 1937.